

YEDİTEPE ÜNİVERSİTESİ

PROF. DR. MERAL SAĞIR

KAMU YÖNETİMİ

LESLIE LIPSON

DİLA ÇAĞLA ÖZYÜREKOĞLU

270506005

LESLIE LIPSON

ÖZET

Leslie Lipson 20. yüzyılın en önemli siyaset bilimcilerinden biridir. 1912 yılında Londra'da doğdu. Siyaset bilimi alanında birçok önemli işe imza attı ve siyaset bilimi adına birçok teori üretti. Yazdığı kitaplardan ikisi *Uygarlığın Ahlaki Bunalımları (Manevi Bir Erime mi? Yoksa İlerleme mi?)* ve *Siyasetin Temel Sorunları*'dır. Bu ödevde de *Siyasetin Temel Sorunları* isimli kitabından çokça yararlanılmıştır. Leslie Lipson'un hemen her yapıtı ahlâksal, insancıl değerler ve adâlet üzerinedir. Bu doğrultuda toplum, devlet, siyaset ve hükümet kavramları üzerinde durmuştur. Ayrıca, devlet amaçları ile yönetim araçları arasındaki ilişki konusunda da birçok incelemede bulunmuştur.

HAYATI

Leslie Lipson 1912 yılında Londra'da doğdu. Siyasal bilgiler profesörü olarak California Üniversitesi, Berkley'de 33 yıl hizmet verdi. Amerika Birleşik Devletleri ve diğer ülkelerde konuk okutman, uluslararası kurumlarda danışman olarak görev yaptı. Brezilya'da Birleşmiş Milletler'de ve Paris'te Atlantik Enstitüsü'nde çalıştı. Yeni Zelanda'da siyasal bilgiler fakültesini kurdu; Avrupa ve Asya'da sayısız konferans verdi. Makalelerinden birçoğu Britannica Ansiklopedisi (1969 baskısı) ve UNESCO'nun sosyal Bilimler Sözlüğü'nde yayımlanmıştır. Lipson Oxford Üniversitesi'nde öğretim üyeliği yaptığı sırada ABD'ye gelerek Chicago Üniversite'sinde siyasal bilgiler doktorası yapmıştır. California Üniversitesi'nin 'Berkley Nişanı' ödülüyle onurlandırılan Lipson 2000 yılında vefat etmiştir. Türkçeye çevrilmiş kitapları; *Uygarlığın Ahlaki Bunalımları (Manevi Bir Erime mi? Yoksa İlerleme mi?)* ve *Siyasetin Temel Sorunları*'dır.

İDEOLOJİLERİ

Leslie Lipson'un hemen her yapıtı ahlâksal, insancıl değerler ve adâlet üzerinedir. *Siyasetin Temel Sorunları* adlı kitabı nda siyaseti ahlâksal ve hümanistik değerler açısından incelemiştir. Lipson'a göre; 'Özgürlükler önemlidir ancak daha da önemli olan özgürlüklerin eşitlenmesidir.' Lipson, özgürlüklerin gerçekleşmesini, özgürlüklerin bilinçle kullanılmasını, bu özgürlüklerin arkasında yatan, onları destekleyen, onlara anlam kazandıran, onların özgürce kullanılmasına olanak veren sosyal ve ekonomik çarpıklığın, adaletli bir sosyo-ekonomik düzenin yoksunluğunun bu özgürlüklerin yeterince kullanılmamasına neden olacağına işaret ediyor.

Aristoteles 'Her iyi insan, iyi yurttaş olmayabilir' der. Lipson da bu görüşe katılıyor. İyi yurttaşlık olgusu, yurttaşın siyasal yaşamla ilgilenmesini, elinden geldiğince aktif olarak siyasal yaşama katılmasını gerektiriyor.

Lipson toplum, siyaset, devlet ve hükümet arasındaki ilişkiyi içiçe girmiş dört halkaya benzetiyor ve bu dört kavramı tanımlıyor. Toplum; insan ilişkilerinin ve gruplarının tümünü içine alan en geniş kavramdır. Bu yüzden en geniş halkayı toplum oluşturur. Siyaset; toplumdaki sonradan gelen üçüncü halkadır. Siyaseti açıklamak için siyasetle ilgili beş konuya değinmek gerekir ki onlar;

1. Vatandaşlığın kapsamı: Dışlayıcı mı olmalı, kapsayıcı mı olmalı?
2. Devletin işlevleri: Eylem alanı sınırlı mı olmalı, sınırsız mı olmalı?

3. Otoritenin kaynağı: Halktan mı kaynaklanmalı, yönetimden mi kaynaklanmalı?
4. Otoritenin yapısı: İktidar tek elde mi toplanmalı, yoksa dağıtılmalı mı?
5. Devletin büyüklüğü ve dış ilişkileri: Hangi yönetim birimi tercih edilebilir?
Devletler arası nasıl bir düzen arzulanır?

Siyaset, bu beş konu arasındaki ilişki siyasal süreci ortaya koyar. Lipson'a göre aslında her soru birbirinden bağımsızdır ve kendi çevresinde döner ve herbirinde iki seçenek vardır. Bu doğrultuda seçme şansı doğar ki eğer seçme şansı olmasaydı meseleler de olmazdı. Lipson siyasal süreci böyle açıklıyor. İkinci halkamız ise devlettir. Devlet; siyasetin dinamiklerinin düzenlendiği ve formüle edildiği kurumdur. Lipson devlet ile siyaset arasındaki ilişkiyi şöyle ifade eder; 'Devletin olduğu her yerde siyaset bulunur fakat siyasetin olduğu her yerde devletin bulunması mümkün değildir'. En içteki halka ise hükümettir. Her devlet bir hükümete sahiptir. Hükümet; resmi konumlarda devlet adına otoriteyi elinde tutan belli insanlar anlamına gelir.

Tüm bu kavramların birbiri ile olan ilişkileri ile yönetim şekilleri ortaya çıkar ve Lipson her yönetimin geçici olduğunu ve eksik bir yanının mutlaka olacağını savunur.

Lipson bir devletteki vatandaşların konumlarına da değinmiştir. Çoğu siyasetçiye göre vatandaşlar iki gruba ayrılır. Bunlar; yönetilenler ve yönetenlerdir. Fakat Lipson vatandaşları üç gruba ayırır. Bunlar ise;

1. Temsilciler (ya da liderler) ve onlara bağlı resmi görevliler,
2. Temsilcileri destekleyenler,
3. Temsilcileri tanımayanlar ve karşı koyanlar.

Lipson bu doğrultudan iktidar ve otorite arasındaki farkı da belirlemiştir. Her iktidar otoriteyi sağlayacak diye bir kural yoktur. İktidara gelip de otoritesini kuramamış birçok yönetim vardır. İlk iki grup iktidarı oluşturur. Yani ilk iki grubun oluşu sadece iktidarı oluşturan bir durumdur. Bu otoriteyi sağlayacağı anlamına gelmez. Ancak üçüncü grubun bu duruma katılımıyla otorite sağlanır. Çünkü bu sefer tüm vatandaşların onayı söz konusudur. Otorite ile iktidarı ayıran temel nokta, otoritenin meşru olarak kabul edilmiş iktidar olmasıdır.

Lipson'nun üzerinde durduğu bir başka konu ise devlet amaçları ile yönetim araçları arasındaki ilişkidir. Bu iki kavram da geçen zaman içinde değişime uğramıştır. İlk zamanlar için en önemli olgu korunma gereksinimi iken, şuan sadece bu yeterli değildir. Bu yüzden bireyler bir düzene dayalı bir sistem inşa ederler ve düzeni oluşturduktan sonra adaleti sağlama çabasına girişirler.

Koruma için ön koşul güçtür. Ancak tek başına güç, düzen sistemini sürekli kılamayacağından, iktidar güç ve rızanın karışımından ortaya çıkar. Sonuç olarak eğer düzen adalet ile en yüksek noktasına erişecekse iktidar da otoriteye dönüşmelidir.

KAYNAKÇA

Lipson Leslie, Siyasetin Temel Sorunları, Türkiye İş Bankası Yayınları, 2005